

طرح همسویی ذینفعان برای دستیابی به توسعه پایدار در منطقه چابهار

شهرک پتروشیمی مکران

خلاصه اقدامات انجام شده و روند همسوسازی گروه‌های ذینفع

تیر ماه ۱۳۹۶

مؤسسه توسعه پایدار و محیط زیست

۱- مقدمه

پس از ایجاد دو قطب بزرگ توسعه صنایع پتروشیمی ایران در مناطق عسلویه و ماهشهر، دولت ساخت سومین قطب تولید محصولات پتروشیمی ایران در سواحل چابهار را در دستور کار خود قرار داده است. ایجاد و راه اندازی این قطب جدید توسعه صنعت پتروشیمی در حاشیه دریای عمان مزیت های متعدد اقتصادی برای صنعت ۵۰ ساله پتروشیمی ایران به همراه دارد. بنابراین برای چنین سرمایه گذاری عظیمی لازم است در بخش های سیاسی، اقتصادی فرهنگی و اجتماعی، سیاستگذاری جامع تدوین شود تا با مطالعه عمیق و جامع فرصت ها و آسیب های محلی، ملی، منطقه ای و جهانی طرح جامع توسعه و پیشرفت این مجموعه بزرگ چند منظوره طراحی و ساماندهی گردد.

تجربیات «مؤسسه توسعه پایدار و محیط زیست» در مناطق تحت توسعه صنایع نفت، گاز و پتروشیمی مانند عسلویه نشان می دهد که به منظور جلوگیری از اثرات و پیامدهای منفی اجتماعی- اقتصادی و زیست محیطی در این مناطق، قبل از اجرای هرگونه فعالیت توسعه ای، انجام مطالعات و بسترسازی گسترده در سه زمینه اصلی زیر ضروری است:

یکم: ارتقای مشارکت جوامع بومی و محلی در فرایند توسعه

دوم: پیشگیری از آلودگی های محیط زیست و کمک به ایجاد صنایع پاک

سوم: حفظ طبیعت

با توجه به برنامه های پیش بینی شده برای توسعه منطقه آزاد تجاری صنعتی چابهار شامل توسعه صنایع پتروشیمی، مؤسسه توسعه پایدار و محیط زیست (سنستا) به عنوان مشاور فنی و اجرایی طرح همسویی ذینفعان برای دستیابی به توسعه پایدار در منطقه چابهار - شهرک پتروشیمی مکران، سعی بر این دارد که با ایجاد همسویی و هم افزایی میان ذینفعان منطقه، علاوه بر پیش بینی اثرات و پیامدهای این طرح ها در سه زمینه اجتماعی- اقتصادی، آلودگی ها و محیط زیست و محیط طبیعی، راهکارهایی برای دستیابی به توسعه پایدار ارائه دهد.

۲- اقدامات انجام شده

مؤسسه توسعه پایدار و محیط زیست به عنوان مشاور فنی و اجرایی طرح از شهریور ماه ۱۳۹۵ با حضور در منطقه، اقدام به برگزاری جلسات و کارگاه‌های متعددی نموده است. این جلسات شامل جلسه با مسئولان شرکت پتروشیمی مکران، اعضای شورای شهر و شهرستان چابهار، فرماندار ویژه چابهار، رؤسا، معاونین و کارشناسان ادارات مختلف از جمله حفاظت محیط زیست، منابع طبیعی، شیلات، ورزش و جوانان، کارشناسان و مسئولان سازمان منطقه آزاد چابهار، رهبران مذهبی اهل تسنن منطقه چابهار، سازمان‌های مردم نهاد، فعالان اجتماعی، معتمدان محلی منطقه، جوامع بومی و محلی شهر چابهار و روستاها و عشایر منطقه می‌باشد. در این جلسات و نشست‌ها، نشانگر همسویی و تعامل ضعیف میان گروه‌های ذینفع کلیدی منطقه بود. در همین مرحله آغازین توسعه در منطقه، ذینفعان مختلف به جای پذیرش مسئولیت‌ها، به دنبال انداختن آن‌ها بر عهده سایرین هستند. عدم اعتماد ذینفعان به وعده‌ها و حتی صحت اطلاعات دریافتی از یکدیگر نیز در بسیاری از موارد مشاهده می‌شود. مشاهدات کلی نشان می‌دهد که در برنامه‌های توسعه‌ای اجرا شده، در حال اجرا و نیز پیش بینی شده در منطقه چابهار، ابعاد و اثرات اجتماعی و محیط زیستی در عمل نادیده گرفته شده‌اند و تنها بعد توسعه اقتصادی مد نظر قرار گرفته است. همچنین بازدیدهای میدانی متعددی از روستاهای محدوده تحت تأثیر طرح و اکوسیستم‌ها شاخص منطقه، بویژه اکوسیستم‌هایی که تحت تأثیر فعالیت‌های شهرک پتروشیمی مکران قرار خواهند گرفت انجام شد.

مؤسسه توسعه پایدار و محیط زیست به منظور افزایش همسویی میان ذینفعان، اقدام به برگزاری چند کارگاه چندذینفعی با حضور ذینفعان مختلف منطقه نمود که عبارتند از:

- نشست هم‌اندیشی و ظرفیت‌سازی سازمانهای دولتی و خصوصی منطقه چابهار در رابطه با توسعه شهرک پتروشیمی مکران
- نشست ظرفیت‌سازی و شفاف‌سازی میان گروه‌های ذینفع در رابطه با توسعه شهرک پتروشیمی مکران
- اولین نشست کمیته هماهنگی مسئولیتهای اجتماعی شهرک پتروشیمی مکران
- کارگاه راه‌اندازی کمیته هماهنگی مسئولیت اجتماعی شرکت پتروشیمی مکران

۳- چالش‌های اصلی مطرح شده در نشست‌ها و کارگاه‌ها

۳-۱- جانمایی پتروشیمی و سلامت ساکنان منطقه:

مهمترین مشکل مطرح شده در جلسات و کارگاه‌ها از سوی تعداد زیادی از نمایندگان بخش‌های مختلف دولتی و خصوصی و همچنین جوامع بومی و محلی، رهبران مذهبی و معتمدان آن‌ها، جانمایی و مکان تخصیص یافته به شهرک پتروشیمی است. این افراد معتقدند که مکان‌یابی فاز اول شهرک پتروشیمی بدون در نظر گرفتن شاخصهای زیست محیطی و انسانی و با اولویت‌دهی به شرایط ویژه مناطق آزاد، صورت گرفته است. بنابراین با توجه به فاصله کم سایت شهرک پتروشیمی با شهر چابهار و روستاهای اطراف، دغدغه به خطر افتادن سلامت ساکنین منطقه از مهم‌ترین مسائل مطرح شده است.

۳-۲- اشتغال بومیان در پتروشیمی و آموزش نیروهای ماهر:

دومین چالش موجود، مسئله اشتغال بومیان در شهرک پتروشیمی است. این مسئله از هم اکنون که مرحله ساخت و احداث شهرک پتروشیمی در حال اجراست وجود دارد و آمار و اطلاعات مختلف و متنوعی از تعداد نیروهای بومی شاغل در شهرک پتروشیمی چه به عنوان کارگر و نگهبان و چه در سطوح کارشناسی و مدیریتی مطرح می‌شود. نرخ بالای بیکاری در منطقه چابهار، حساسیت این موضوع را بویژه در میان جوامع بومی و محلی دوچنان نمی‌نماید. عدم اطلاع از برنامه‌های استخدامی پتروشیمی، تعداد نیروی انسانی مورد نیاز شهرک در هر زمینه و تخصص‌ها و مهارت‌های مورد نیاز آن‌ها در مراحل احداث و بهره‌برداری، به حساسیت موضوع می‌افزاید. لازم به ذکر است که این عدم اطلاع علاوه بر جوامع بومی و محلی در خصوص بخش‌های دولتی مرتبط از جمله اداره فنی و حرفه‌ای و اداره ورزش و جوانان نیز صدق می‌کند که از نمونه‌های عدم وجود هماهنگی میان ذینفعان مختلف منطقه است. برنامه‌های آموزشی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت لازم جهت آموزش و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز، از دیگر مسائل مطرح شده از سوی ذینفعان منطقه است با مشخص شدن مهارت‌ها و تخصص‌های لازم برای اشتغال در شهرک پتروشیمی، قابل پیش‌بینی خواهد بود. مشارکت و سرمایه‌گذاری در اجرای این برنامه‌های آموزشی (مانند احداث یا تجهیز کارگاه‌های آموزشی)، از مواردی است که ذینفعان منطقه از شهرک پتروشیمی مکران انتظار دارند.

۳-۳- تخریب طبیعت و آلودگی محیط زیست و از بین رفتن مشاغل سنتی:

آلودگی هوا، آلودگی منابع آب و آلودگی خاک، در نهایت منجر به تخریب طبیعت منطقه و آسیب به اکوسیستم‌ها و زیستگاه‌های طبیعی منطقه خواهد شد. از آنجا که معیشت اصلی روستاییان و عشایر منطقه از مشاغل سنتی از جمله صیادی، کشاورزی و دامداری است، این آسیب‌ها به طور مستقیم بر زندگی و معیشت جوامع بومی و محلی اثرگذار خواهد بود. به عنوان مثال در حال حاضر هشت هزار صیاد خرد و محلی در منطقه حضور دارند. توسعه بندر شهید بهشتی به خودی خود، با آسیب و تخریب اکوسیستم‌های دریایی از جمله اکوسیستم‌های مرجانی خلیج چابهار، آثار منفی خود را بر این قشر نشان داده است. بر همین اساس، دغدغه آسیب زیستگاه‌های خشکی و ساحلی-دریایی منطقه بر اثر فعالیت‌های شهرک پتروشیمی و از بین رفتن این مشاغل سنتی، در میان جوامع بومی و محلی و مسئولان بخش‌های دولتی وجود دارد.

۳-۴- افزایش حاشیه‌نشینی:

حاشیه‌نشینی یکی از معضلات مهم و مشکلات اساسی در طول دو دهه گذشته شهر چابهار است که پس از ایجاد منطقه آزاد و راه اندازی واحدهای تولیدی بزرگ و کوچک، بر جمعیت آن افزوده شده است. براساس آمارها، شهر چابهار با بیش از ۵۰ هزار نفر حاشیه‌نشین یکی از مناطقی است که در مقایسه با جمعیت خود بیشترین شمار حاشیه‌نشینی را در کشور دارد. حاشیه‌نشینی در چابهار با حاشیه‌نشینی در کلان شهرها متفاوت است. در شهرهای بزرگ سکونتگاه‌های غیررسمی در حاشیه شهر تشکیل می‌شود ولی در شهر چابهار، محله‌هایی از بخش مرکزی شهر و اراضی بایر داخل شهر به سکونتگاه‌های غیررسمی و محل سکونت مهاجران مبدل شده است. این مناطق در شهر چابهار بیش از آنکه شبیه به یک شهر باشد، شبیه به روستایی فقیرنشین است که حتی از امکانات کشاورزی و دامپروری نیز محروم است. حال باید در نظر داشت که با شروع کار مجتمع پتروشیمی، سیل مهاجران جویای کار به این منطقه روان خواهد شد و رشد جمعیتی بالایی بدون وجود زیرساخت‌های لازم اتفاق خواهد افتاد و به معضل حاشیه‌نشینی در منطقه خواهد افزود.

۳-۵- از بین رفتن ویژگی‌ها و جاذبه‌های گردشگری منطقه

بندر زیبای چابهار با داشتن موقعیت راهبردی و آب و هوای مساعد مهمترین قطب گردشگری در استان سیستان و بلوچستان است و نقش برجسته‌ای در توسعه گردشگری دارد. این بندر سالانه میزبان بیش از دو میلیون مسافر و مهمان داخلی و خارجی است. از آنجا که استان سیستان و بلوچستان به عنوان مقصد گردشگری کشور در سال ۱۳۹۶ اعلام شده است، اهمیت توجه به این موضوع دوچندان می‌باشد. رشد صنعتی منطقه، علاوه بر تغییر چشم‌انداز بکر و طبیعی، آلودگی منابع آب، هوا، خاک و... را به دنبال خواهد داشت که در نهایت موجب کاهش جاذبه گردشگری منطقه خواهد شد.

۳-۶- نگاه بالا به پایین به جامعه بومی منطقه و عدم احترام به فرهنگ آن‌ها

با توجه به قومیت بلوچ جامعه بومی و محلی منطقه و مذهب آنان، شکاف فرهنگی زیادی میان جامعه بومی و مسئولان و کارشناسان پتروشیمی وجود دارد و این برداشت از سوی جامعه بومی وجود دارد که نگاه بالا به پایین به آنها وجود دارد و حتی حقیر و ناآگاه تلقی می‌شوند. این دیدگاه با توجه به تجربه تاریخی جامعه بومی منطقه طبیعی بوده و از آنجا که جامعه بومی منطقه میزبان صنعت پتروشیمی هستند، این انتظار از مسئولان پتروشیمی می‌رود که با احترام به فرهنگ و سنن جامعه بومی، طی نشست‌های مختلف، حسن نیت خود را به آنان اثبات نمایند.

۴- راهکارهای پیشنهادی برای حل چالش‌های اصلی

در نشست هم‌اندیشی و ظرفیت‌سازی سازمانهای دولتی و خصوصی منطقه چابهار در رابطه با توسعه شهرک پتروشیمی مکران که در آبان ماه ۱۳۹۵ برگزار شد، شرکت‌کنندگان کارگاه که نمایندگان ذینفعان مختلف منطقه بودند، پس از بارش افکار درباره نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای توسعه شهرک پتروشیمی مکران، به ارایه راهکارهای کاهش اثرات منفی و افزایش اثرات مثبت یاد شده نمودند. راهکارهای ارایه شده برای چالش‌های اصلی ذکر شده به شرح زیر می‌باشد:

جانمایی پتروشیمی و سلامت ساکنان منطقه

شرکت‌کنندگان کارگاه یاد شده، تنها راه حل را انتقال کلی شهرک پتروشیمی می‌دانستند. پس از بحث و گفتگو در این زمینه، یکی از راهکارهای ارائه شده، تغییر کاربری مکان فعلی به واحدهای خدماتی و انتقال بخش صنعتی به مکانی مناسب با استانداردهای زیست محیطی و انسانی می‌باشد. همچنین در صورت موافقت تمامی مقامات و دستگاه‌های ذیربط و عدم امکان تغییر آن در فاز اول (شش واحد پتروشیمی)، توسعه منفصل فازهای بعدی شهرک پتروشیمی مکران پیشنهاد شد.

احداث سایت‌های پایش و آزمایشگاه مجهز جهت پایش مستمر و آنلاین خروجی‌های پتروشیمی (از جمله پسابها، آب‌های برگشتی و گازهای خروجی) توسط کارشناسان اداره حفاظت محیط زیست برای بررسی مداوم آلاینده‌گی و همچنین تقویت حس اعتماد ذینفعان مختلف، از دیگر راهکارهای عنوان شده است. استفاده از تکنولوژی‌های روز دنیا به منظور کاهش آلاینده‌گی‌های زیست محیطی و همچنین استفاده از تجارب و درسهای آموخته شده ملی نظیر عسلویه و تجارب بین‌المللی از راهکارهای مطرح شده توسط شرکت-کنندگان در کارگاه یاد شده است.

تخریب طبیعت و آلودگی محیط زیست و از بین رفتن مشاغل سنتی

راهکارهای ارایه شده در زمینه کاهش آلاینده‌گی آب برگشتی و پسابهای صنعتی مجتمع پتروشیمی نگین مکران عبارتند از: جمع‌آوری آب‌های سطحی از طریق کانال‌ها، ایجاد سیستم مدار بسته گردش آب و استفاده از پساب‌های تصفیه شده جهت آبیاری فضای سبز شهرک پتروشیمی، استفاده از آب شور پساب پتروشیمی جهت پرورش آبزیان و ایجاد اشتغال غیرمستقیم.

راهکارهای ارایه شده در بخش جانمایی و سلامت ساکنان در این بخش نیز صدق می‌کند.

اشتغال بومیان در پتروشیمی و آموزش نیروهای ماهر

در کارگاه‌های برگزار شده، پیشنهاد شد که به عنوان اولین گام، بانک اطلاعاتی از افراد تحصیل کرده بومی ایجاد شود تا در بخش‌های مورد نیاز پتروشیمی از نیروهای بومی استفاده شود. همچنین پیشنهاد شد فهرستی از تعداد نیروهای کار مورد نیاز پتروشیمی در هر بخش و مهارت و تخصص لازم برای هر شغل تهیه شده و در اختیار همه ذینفعان بویژه ادارات مرتبط قرار گیرد. توجه به بخش آموزش، تربیت و توانمندسازی نیروهای بومی مورد نیاز صنعت پتروشیمی با پذیرش دانشجو در رشته‌های دانشگاهی مورد نیاز و همچنین احداث و یا ارتقای مراکز فنی و حرفه‌ای و هنرستان برای آموزش نیروهای بومی در سطوح مختلف کارشناسی و مهارتی نیز به عنوان پیش‌نیاز و زمینه‌ساز اشتغال جامعه بومی و محلی، ضروری است.

در زمینه جلب سرمایه‌گذاری بومی پیشنهادهایی از جمله آگاه‌سازی سرمایه‌گذاران بومی برای مشارکت در صنایع پایین دستی پتروشیمی و تخصیص سیاستهای تشویقی خاص مانند افزایش معافیت مالیاتی سرمایه‌گذار بومی نسبت به سرمایه‌گذار خارجی مطرح شد. در این راستا، نمایندگان شهرک پتروشیمی مکران متعهد شدند که اطلاعات مربوط واحدهای پایین دستی پتروشیمی را جهت تشریح به سرمایه‌گذاران و جذب آنها به فرمانداری ویژه چابهار ارسال کنند. همچنین پیشنهاد شد که سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی ملزم به تخصیص درصدی از سود خود جهت ایجاد اشتغال غیرمستقیم به سود جامعه محلی گردند.

افزایش حاشیه‌نشینی

حمایت از توسعه پایدار روستایی و توسعه و بهبود زیرساختها در شهر چابهار و روستاهای تحت تأثیر شهرک پتروشیمی از راهکارهای ارایه شده در کارگاه جهت کاهش و پیشگیری از پیامدهای منفی افزایش مهاجرت و حاشیه‌نشینی طرح می‌باشد که در قالب مسئولیت اجتماعی صنعت پتروشیمی قابل اجراست.

از بین رفتن ویژگی‌ها و جاذبه‌های گردشگری منطقه

راهکارهای ارایه شده در بخش کاهش اثرات محیط زیستی در مورد این موضوع نیز مطرح شده و صدق می‌کند. ضمن اینکه توجه به حفظ ویژگی‌های گردشگری منطقه و حفاظت از جاذبه‌های گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی منطقه نیز به عنوان راهکار این چالش ارایه شد.

نگاه بالا به پایین به جامعه بومی منطقه و عدم احترام به فرهنگ آنها

حضور نمایندگان جوامع بومی و محلی منطقه و همچنین مسئولان بومی ادارات مختلف در کارگاه‌ها و نشست‌ها و مشارکت فعال آنها در پیشبرد اهداف نشست‌ها، اولین گام در جهت کاهش این دیدگاه بوده است. ادامه این

روند و مشارکت دادن جامعه بومی و محلی در روند تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا و همچنین عمل به تعهدات داده شده توسط مسئولان پتروشیمی، به بهبود این دیدگاه کمک خواهد کرد.

✓ ایجاد کمیته مشارکتی هماهنگی مسئولیت اجتماعی شهرک پتروشیمی مکران

راهکار اصلی و عملی برای اجرایی شدن تمامی موارد یاد شده که توسط ذینفعان و در کارگاه‌های اول و دوم و همچنین در نشست‌های جداگانه مطرح شد، ایجاد و راه‌اندازی کمیته یا کارگروهی در جهت هماهنگی و مدیریت مشارکتی در ارتباط با مسئولیت‌های اجتماعی شهرک پتروشیمی مکران بود. بر همین اساس، اولین نشست کمیته هماهنگی مسئولیت‌های اجتماعی شهرک پتروشیمی مکران و کارگاه راه‌اندازی کمیته هماهنگی مسئولیت اجتماعی شرکت پتروشیمی مکران برگزار گردید.

وظیفه کمیته مذکور پس از تشکیل، اجرای شرح وظایف در چارچوب مسئولیت‌های اجتماعی شهرک پتروشیمی مکران و با رویکرد همگردانی (co-management) می‌باشد. این کمیته می‌تواند شامل دو گروه باشد؛ یک گروه کوچک یا هسته مرکزی با تعداد تقریبی ۱۰ عضو که به‌طور مستقیم در ارتباط با مسایل و مشکلات قرار دارند و به‌صورت دوره‌ای و مرتب و یا در صورت ضرورت با یکدیگر نشست داشته باشند و همچنین در صورت بروز هرگونه مشکل بتوانند در اولین فرصت جلسه‌ای دایر کنند، و یک گروه بزرگتر به‌صورت مجمع عمومی متشکل از نمایندگان تمامی ذینفعان منطقه (که بعضی از ذینفعان می‌توانند دو یا چند نماینده در کمیته داشته باشند) با برگزاری دو یا چند جلسه در هر سال به کار خود ادامه دهد. همچنین این کمیته می‌تواند اعضای غیر دائمی از ذینفعان دیگر و حتی کارشناسان خارج از منطقه داشته باشد که در صورت لزوم و با توجه به موضوع پیش آمده، از آنها دعوت بعمل آورد.

باید در نظر داشت که مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR)^۱ ابعاد مختلف اقتصادی، قانونی، اخلاقی و بشردوستانه را در بر می‌گیرد و تنها محدود به کمکها و اقدامات خیرخواهانه شرکت‌ها نمی‌شود. بنابراین با تعریف حدود مسئولیت اجتماعی شهرک پتروشیمی مکران در کمیته یاد شده، مشارکت پتروشیمی با سایر ذینفعان برای حل چالش‌های موجود و آتی، در حیطه مسئولیت اجتماعی این شرکت قرار گرفته و راهکارهای تعیین شده قابل اجرا خواهند بود.

^۱ Corporate Social Responsibility

۵- اقدامات و تفاهات انجام شده جهت اجرایی شدن راهکارها

از آنجا که ایجاد و راه اندازی کمیته هماهنگی مسئولیت اجتماعی، اولین گام عملی برای افزایش همسویی میان ذینفعان و مشارکت تمامی آنان در اجرایی شدن راهکارهای ارایه شده تا کنون و یافتن راهکارهای جدید برای سایر چالش‌های می‌باشد، مهم‌ترین اقدامات انجام شده، گام‌هایی است که در راستای ایجاد این کمیته برداشته شده است.

در کارگاه راه‌اندازی کمیته هماهنگی مسئولیت اجتماعی شرکت پتروشیمی مکران، فهرست نهایی اعضای کمیته و شرح وظایف و اختیارات نهایی کمیته به تصویب شرکت کنندگان کارگاه رسید. همچنین در انتهای این نشست، بیانیه‌ای جهت رسمیت بخشیدن به توافقات انجام شده، تهیه شد و پس از تأیید توسط شرکت کنندگان و قرائت در جلسه، به امضای آنها رسید.

از دیگر اقدامات انجام شده، کمک به ایجاد تشکل جامعه بومی و محلی چابهار است. هدف اصلی از ایجاد تشکل جوامع بومی و محلی، ایجاد یک ساختار حقوقی و نظام‌مند برای جامعه بومی در راستای توانمندسازی آنان است تا بتوانند همانند سایر ذیحقان و ذینفعان به صورت متمرکز و در قالب یک شخصیت حقوقی، در مذاکرات، تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی و اجرا مشارکت داشته باشند. این تشکل یک مؤسسه قانونی، غیرتجاری و غیرسیاسی است. مؤسسه توسعه پایدار و محیط زیست با استفاده از تجارب موفق ملی و بین‌المللی خود در این زمینه، با از برگزاری نشست‌هایی با نمایندگان جوامع بومی و محلی و معتمدان و ریش‌سفیدان منطقه، گام‌هایی در راستای کمک به ایجاد این تشکل برداشته است. در آخرین نشست برگزار شده در این رابطه، پیش‌نویس اساسنامه تشکل جامعه بومی و محلی منطقه چابهار با حضور اعضای هیئت مؤسس تشکل (که در جلسات پیشین توسط نمایندگان جامعه بومی و محلی تعیین شده بودند)، تهیه شد و قرار بر این شد که تمامی حاضران جلسه، بندهای اساسنامه را مجدداً مطالعه نمایند و با سایر افراد جامعه نیز به اشتراک بگذارند و تغییرات مورد نیاز را در آن اعمال کنند. همچنین این افراد متعهد شدند که طی چند ماه آتی، اطلاع‌رسانی مناسبی در سطح جامعه بومی و محلی درباره تشکل انجام دهند.

به طور کلی روند ایجاد تشکلی که یک گروه ساختارمند پایدار و نماینده واقعی تمامی جامعه باشد، بسیار زمان‌بر بوده و باید توسط خود معتمدین و ریش‌سفیدان و با خواست خود جامعه صورت گیرد. خوشبختانه آگاهی بالا و فرهنگ اتحاد و انسجام جامعه بلوچ منطقه چابهار باعث شده که این روند با سرعت بالایی در حال انجام و شکل‌گیری باشد و انتظار می‌رود به طور موازی با کمیته هماهنگی مسئولیت اجتماعی، این تشکل نیز ایجاد شود.